

Szekszárdi Óvoda, Bölcsőde és Mini Bölcsőde

Szakmai program

Bölcsőde

2026. április 13.

Intézményi adatok

Intézmény neve:	Szekszárdi Óvoda, Bölcsőde és Mini bölcsőde
Alapító okirat száma:	VI/B/304-2/2024. Keltezés: 2024. 04.12.
Ellátási terület:	Szekszárd Város Közigazgatási Terület Szálka Község Közigazgatási Terület
Az intézmény fenntartója:	Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata
Az intézmény főigazgatója:	Sebestyén Györgyi
Intézmény székhelye:	Szekszárd, Kölcsey LTP. 15.
Intézmény telephelye:	Szekszárd, Muskotály utca 12. Szekszárd, Muskotály utca 13. Szekszárd, Óvoda utca 5.
Telefonszám:	06-75/528-900
E-mail cím:	ovodal@tolna.net
Honlap:	www.szekszardiovoda.hu
Az intézmény közfeladata:	Bölcsődei ellátás
Az intézmény férőhely száma:	telephelyek összesen: 42 fő
Bölcsődei csoportok száma:	5
Szakmai program készítője:	Sebestyén Györgyi Nyirati Kitti
Érvényességi ideje:	Visszavonásig
Telephelyek összes férőhelyei:	42 <ul style="list-style-type: none">• Szekszárd, Muskotály utca 12. Mini Bölcsőde 14 férőhely• Szekszárd, Muskotály utca 13. Bölcsőde 14 férőhely• Szekszárd, Óvoda utca 5. Mini Bölcsőde 14 férőhely
A 3 telephely nyitvatartása:	07 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰

Tartalomjegyzék

Intézményi adatok	2
1. Bevezető.....	5
1.1. Jogszabályi háttér, rendeletek.....	5
1.2. Jogok és kötelezettségek.....	7
1.2.1. Gyermeki jogok.....	7
1.2.2. Szülők jogai.....	8
1.2.3. Szülők kötelezettségei	8
1.3. Minőségpolitikánk	9
1.4. Hitvallásunk	9
1.5. Küldetésnyilatkozatunk	9
1.6. A bölcsődei ellátás igénybevételének érintettei	10
1.7. A felvétel módja	11
1.8. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás, az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok.....	11
1.9. A szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültsége.....	12
2. Nevelés- gondozás céljai, feladatai	12
2.1. Feladataink	13
2.2. A bölcsődei nevelés alapelvei.....	15
2.3. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei	16
2.3.1 Tanulás	17
2.3.2. Gondozás	17
2.3.3. Játék.....	17
2.3.4. Mozgás	18
2.3.5. Mondóka, ének.....	18
2.3.6. Vers, mese	19
2.3.7. Alkotó tevékenységek	19
2.3.8. Egyéb tevékenységek	20
2.4. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	21
2.4.1. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer.....	21
2.4.2. Gyermekcsoportok szervezése.....	21
2.4.3. Tárgyi feltételek.....	21
Gyermeköltöző:	21

Fürdőszoba:	21
Csoportszobák:	22
Napirend	22
2.5. Családdal történő kapcsolattartás formái	23
2.5.1. Családlátogatás	23
2.5.2. Szülővel történő fokozatos beszoktatás	23
2.5.3. Napi kapcsolattartás.....	24
2.5.4. Egyéni beszélgetés.....	24
2.5.5. Szülőcsoportos beszélgetések.....	24
2.5.6. Szülői értekezlet	25
2.5.7. Indirekt kapcsolattartási formák	25
2.5.8. Családi délutánok szervezése	25
2.5.9. Nyílt nap szervezése	25
2.5.10. Elégedettségi kérdőív	25
2.6. Szakmai dokumentációs kötelezettségeink.....	26
2.6.1. Csoportnapló	26
2.6.2. Törzslap	27
2.6.3. Fejlődési napló	27
2.6.4. Családi füzet	27
2.6.5. Igénybevevői nyilvántartás- KENYSZI	27
2.6.6. Gyermek jelenléte.....	27
2.6.7. Étkezős nyilvántartás.....	27
2.7. Az intézmény kapcsolatrendszere	28
2.8. Szakmai tevékenység ellenőrzése	28
3. Az intézmény bemutatása	29
3.1. Muskotály utcai mini bölcsőde.....	29
3.1.1 Kiemelt gondozási-nevelési feladatunk.....	31
3.1.2. Kiemelt tevékenységeink:	32
3.2. Muskotály utcai nagy bölcsődei csoport	34
3.2.1. A célok megvalósulásához kiemelt tevékenységeink:.....	35
3.3. Óvoda utcai mini bölcsőde	36
3.3.1. Kiemelt feladataink:	38
Mellékletek	40

1. Bevezető

1.1. Jogszabályi háttér, rendeletek

- 2003.évi CXXV. Törvény Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 1998. évi LXXXIV. Törvény A családok támogatásáról.
- 1997. évi XXXI. Törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- 1993. évi XCIII. Törvény A munkavédelemről
- 1993. évi III. Törvény A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1992. évi XXXIII. Törvény A Közalkalmazottak jogállásáról
- 1992. évi XXII. Törvény A Munka Törvénykönyvéről
- 2015.évi LXIII. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló
- 1997. évi XXXI. tv-nek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításáról
- 2023. évi LII. Törvény A pedagógusok új életpályájáról
- 508/2023. (XI. 20.) Korm. rendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról.
- 485/2022. (XI. 30.) Korm. rendelet a szociális ellátórendszer veszélyhelyzeti működéséről.
- 18/1998.(VI.3.) NM Rendelet a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről.
- 15/1998 (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatiról és működésük feltételeiről.
- 524/2022(XII.16.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról.
- Szekszárdi Önkormányzat 35/2001. (XII. 21.) rendelete a gyermekvédelmi ellátások helyi szabályozásáról.
- Szekszárdi Önkormányzat 36/2001. (XII. 21.) rendelete a személyes gondoskodást nyújtó ellátások térítési díjáról.

- 321/2009. (XII. 29.) Korm. Rendelet A szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről.
- 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet A bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 78/1993. (V.12.) Korm. Rendelet a munkába járással kapcsolatos utazási költségtérítésről. 78/2003. (XI. 27.) GKM Rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról.
- 259/2002. (XII. 18.) Korm.rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről.
- 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM Rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.
- 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM Rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról.
- 257/2000. (XII. 26.) Korm.rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 33/1998. (VI. 24.) NM Rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről.
- 328/2011. (XII.29.) Korm.rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.
- 9/1999. (XI.24) SzCsM Rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybeviteléről.
- A Bölcsődék Napjának megünnepléséről szóló 7/2010. (II. 19.) SZMM utasítás.
- 89/1995 (VII.14) Korm. rendelet a foglalkozás- egészségügyi szolgálatról. 30/1996. (XII. 6.) BM rendelet a Tűzvédelmi szabályzat készítéséről.
- 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról.
- 2003 évi CXXV. Törvény Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az ENSZ emberi jogok nyilatkozata
- Az ENSZ Egyezmény a gyermekek jogairól

Módszertani útmutatók, szakmai dokumentumok

- Tudástár- A beszoktatás módszertana Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022)
Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard (2021)
- Tudástár- Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
- Tudástár- A továbbképzés labirintusa (2021)
- A bölcsődei nevelés – gondozás országos alapprogramja (2026)
- A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai (2012) – módszertani levél
- A család és a bölcsőde kapcsolata – módszertani levél – kézirat, (2007)
- Korintus Mihályné, Nyitrai Ágnes, Rózsa Judit: Játék a bölcsődében (2003) – módszertani levél
- Folyamatos napirend a bölcsődében (1982) - módszertani levél
- Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989) - módszertani levél
- Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás. Kiegészítő módszertani útmutató a fokozatos beszoktatás c. módszertani levélhez (1984)
- Bölcsődei adaptáció (1982) – módszertani levél
- Szempontrendszer a gyermekek napközbeni ellátásainak szakmai programjaihoz
- Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)

1.2. Jogok és kötelezettségek

1.2.1. Gyermeki jogok

- A gyermeknek joga, hogy a személyiségi jogait, főként a személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, cselekvési szabadságát, a családi élethez és a magánélethez való jogát a bölcsődében is tiszteletben tartsuk.
- A gyermeknek joga van, hogy segítséget kapjon a családjában történő nevelkedéséhez. A gyermeknek joga, hogy a képességeinek, adottságainak megfelelő gondozásban és nevelésben részesüljön
- Joga van a gyermeknek, hogy egyéni fejlettségének aktuális állapotának megfelelő speciális ellátásban, korai fejlesztésben, különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban részesüljön, hogy igénybe vehesse a pedagógiai szakszolgálat intézményeinek segítségét a fejlődése elősegítése céljából.
- A gyermeknek joga van, hogy a családja anyagi lehetőségeitől függetlenül igénybe vehesse a bölcsőde szolgáltatásait.

1.2.2. Szülők jogai

- A szülőket megilleti a bölcsőde szabad megválasztásának joga.
- A szülőknek joga igényelni, hogy a szakmai programunkban és a bölcsődei tevékenységeinkbe betekinthessenek.
- A szülőknek joga, hogy a gyermekük fejlődéséről rendszeres, részletes, érdemi tájékoztatást kapjanak gyermekük gondozásához, neveléséhez megfelelő tanácsot és segítségét nyújtsunk a számukra.
- Mini bölcsődében a panaszgyakorlás módja és fokozatai: – kisgyermeknevelő -> intézményvezető -> fenntartó -> gyermekjogi képviselő.
- A szülőknek joga, hogy az intézmény nyilvános rendezvényein részt vegyenek.
- A szülőnek joga, hogy megismerje a bölcsőde szakmai programját, házirendjét, vagy tájékoztatást kapjon az intézmény alapidokumentumaiban foglaltakról.

1.2.3. Szülők kötelezettségei

- A szülőknek kötelessége biztosítani a gyermekük testi, - lelki, - értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételek.
- Biztosítaniuk kell a bölcsődei gondozásban – nevelésben való részvétel zavartalanságát
- A szülők kötelessége, hogy rendszeres kapcsolatot tartsanak fent a gyermeküket nevelő kisgyermeknevelővel
- A szülők segítsék a gyermekük beilleszkedését a közösségbe, ösztönözzék gyermeküket a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátításra és betartására.
- A szülők kötelesek minden olyan eseményről tájékoztatni az intézményt, ami a gyermekük bölcsődei életét, fejlődését befolyásolhatja
- A szülők kötelesek tiszteletben tartani az intézmény dolgozóinak emberi méltóságát, és a személyes illetve szakmai jogait
- A szülők kötelesek gondoskodni gyermekük időjárásnak megfelelő, a bölcsődei tevékenységek zavartalan elvégzéséhez illő, kényelmes ruhatárról és felszerelési tárgyairól. Ezek javítása, tisztántartása, cseréje a szülők dolga.
- A szülők kötelesek gyermeküket ápoltan, tisztán, egészségesen járatni a bölcsődébe.

1.3. Minőségpolitikánk

A gyermekek számára életkoruk alapján építjük fel a fejlődésüket biztosító nevelési koncepciókat. Fontosnak tartjuk, hogy a bölcsődei csoportok esetében teljesüljön a testi-lelki-szellemi fejlesztés. Ebben a gyermekek segítője a munkájukat hivatásnak tekintő szakemberek, a kisgyermeknevelők.

Szakmai céljaink elérése érdekében törekszünk a hatékonyság, a törvényesség és a szakmaiság összhangjának megteremtésére, a demokratikus vezetés, szervezeti kultúra megerősítésére.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük

- bölcsődés gyermekeink képességeiben bekövetkező változásokat,
- a gondozó-nevelőmunkánk tartalmának korszerűségét,
- a nevelői tevékenységgel szemben támasztott elvárások, szakmai követelmények teljesítésének színvonalát,
- a csoport személyi és tárgyi feltételeinek állapotát, a partnereink elégedettségét.

1.4. Hitvallásunk

„Jól csak a szívével lát az ember. Ami igazán lényeges az a szemnek láthatatlan.”

(Antoine de Saint-Exupéry)

Hisszük, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen lény, akinek joga van derűs, szeretetteljes légkörben, elfogadó környezetben, a közösségben tevékenykedve, megkapni mindazokat a fejlesztő hatásokat, melynek segítségével sokoldalú, harmonikus személyiség válhat belőle.

Szakmai alapelveink a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja alapján, a családi nevelés elsődlegességének tiszteletben tartására, a gondozás-nevelés egységére, az egyéni bánásmódra, az önállósodási törekvések támogatására, a pozitív megerősítésre, a személyi állandóságra, a gyermekek szükségleteire alapozott napirendre és a fokozatosság elvének biztosítására épül.

1.5. Küldetésnyilatkozatunk

A kisgyermek személyiség kibontakoztatásának szempontjából az első évek a legmeghatározóbbak. A korai életkorban szerzett impulzusok egész életre kihatnak. A viselkedésminták, a biztonságos kötődés kifejezési módozatai a legkorábbi életkorban vésődnek be leginkább. A kisgyermek mindig egy család része, ezért a legfontosabb célunk,

hogy a kisgyermek fizikai-érzelmi emocionális és szociális fejlődéséhez biztosítsuk az optimális feltételeket, melyeket a családdal szorosan együttműködve, a családi nevelést kiegészítve kívánjuk elérni.

1.6. A bölcsődei ellátás igénybevételének érintettei

A bölcsődei ellátás Szekszárd és a környező települések családjai számára igénybe vehető szolgáltatás. A telephelyeinkre 18 hónapos kortól tudjuk felvenni a jelentkező gyermekeket. A jelentkezők döntő többsége az édesanyák munkába állása miatt kéri az ellátást, amelyet érvényes munkáltató igazolással bizonyítják.

Ha a gyermek a harmadik életévét január 01. és augusztus 31. között tölti be, az adott év augusztus 31.-ig gondozható a bölcsődében, szeptember 01. és december 31. között tölti be, a következő év augusztus 31.-ig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig. Bölcsődei ellátás keretében a *2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről*. 4. § 25. pontja szerinti sajátos nevelési igényű gyermek nevelése és gondozása is végezhető. A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti. Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

Egy két csoportos mini bölcsődei csoportban két szakképzett kisgyermek nevelő foglalkozik a kicsikkel, két dajka segítségével. A bölcsőde a fenntartó által meghatározott napi nyitvatartási időn belül biztosítja a gyermekek ellátását. Egy gyermek maximum 10 órát tartózkodhat az intézményben. A bölcsőde telephelyei nyáron felváltva 4 hétre zárnak be, a csoportok takarítási, felújítási, karbantartási munkálatait ebben az időszakban oldjuk meg, amely a fenntartóval engedélyezett időpontokban került rögzítésre. Az ezen időpontokban kért ellátást a nyitva tartó épületekben biztosítjuk a családok számára.

1.7. A felvétel módja

A gyermekek felvétele a férőhelyek tekintetében egész évben történik. A felvételt kezdeményezheti:

- szülő/törvényes képviselő,
- védőnő,
- gyermekorvos,
- gyermekjóléti szolgálat,
- gyámhatóság.

A felvétel során előnyt élveznek, azok a gyerekek:

- ahol a szülők a munkaviszonyukat igazolni tudják,
- három- vagy több gyermekes család,
- védelembe vett gyermekek,
- rendszeres gyermekvédelmi támogatást kapnak,
- egyedül nevelő szülők.

Sajátos nevelési igényű gyermek felvétele esetén a fejlesztéseket a szekszárdi Pedagógiai Szakszolgálat végzi.

A gyermek bölcsődei ellátása megszűnik:

- a szülő kérésére,
- orvos megállapítása szerint a gyermek egészségi állapota nem teszi lehetővé,
- házirend többszöri megsértése miatt,
- a térítési díj többszöri nem fizetése esetén,
- ha a gyermek óvodai felvételt nyert.

1.8. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás, az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A szülők több formában tájékozódhatnak a bölcsődei ellátásról, működésről. Egyrészt a honlapon folyamatosan frissülnek az aktualitások, a fontosabb időpontok, rendezvények. Egy előre megszervezett nyílt nap keretében az érdeklődő családok betekintést nyerhetnek a bölcsődei mindennapok mozzanataiba.

Az érdeklődő szülőket tájékoztatjuk az intézmény működési rendjéről. Az igénylő családok számára elérhetővé tesszük gyermekjogi képviselő elérhetőségét, amely a faliújságon van

kihelyezve. A gyermekjogi képviselő az igénybe vevők számára biztosít segítséget jogaik gyakorlásában.

1.9. A szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültsége

A kisgyermeknevelők szakmai fejlődése érdekében lehetőséget biztosítunk a továbbképzéseken való részvételeken. Április 21-én a „Bölcsődék Napja” intézményen belül az intézményi egységvezető házi továbbképzéseket tart, ahol a szakmai előre lépést támogatva, ezzel kapcsolatos témákat dolgozunk fel, illetve tapasztalatcserét osztunk meg egymással a nevelési évben bevált módszerekről. A vezetők időnként részt vesznek szakmai konferenciákon, ahol tájékoztatást kapnak a változásokról, újításokról.

2. Nevelés- gondozás céljai, feladatai

„A gyermekkor az az időszak, amikor a legtöbbet tanulunk, és a leginkább fejlődünk.”

(Albert Einstein)

A bölcsődei nevelés és gondozás minden tekintetben a kisgyermek biztonságérzetének megteremtését szolgálja. A bölcsődében minden területen nevelés és gondozás folyik: nagymozgás- és finommotorika, érzelmi nevelés, értelmi képességek nevelése, szociális nevelés. Ezeken a területen dolgozó felnőttek minden szakmai tudást átadnak a gyermekek fejlődése érdekében. Fontos, hogy a kisgyermeknevelők észrevegyék a gyermekekhez vezető utat, kulcsot, amelyekkel elérhetik a tevékenységek „legmagasabb” fokát. Ehhez elengedhetetlen feltétel a felnőtt kompetenciák, amelyekkel eljutunk a gyermekhez: a türelem, az adekvát kommunikáció, biztonság- és nyugalom megteremtése. Mindezek támogatják a családok életének könnyítését, további alakulását.

A bölcsődei nevelés-gondozás **célja**, hogy a gyermekek

- szívesen járjanak bölcsődébe, örömmel kapcsolódjanak be a közös tevékenységekbe,
- szeretettel és bizalommal forduljanak kisgyermeknevelőik és a társaik felé,
- szükségleteiket, érzelmeiket bátran, félelem nélkül az életkori szintjüknek megfelelő módon nyilvánítsák ki,
- képességeik a saját tempójuknak megfelelően fejlődjenek,
- kíváncsisága felébredjen környezetük iránt,
- őszinte gyermeki derűvel éljék mindennapjaikat a közösség keretein belül.

Célunk továbbá a családi nevelés segítése, kiegészítése, a szülők munkába állásának megkönnyítése, a nyugodt munkavégzés feltételeinek biztosítása azáltal, hogy a bölcsődében

teljes körű testi, - lelki és szellemi gondoskodást nyújtunk a gyermekük számára, amíg ők nincsenek jelen a gyermekük életében.

A bölcsődei nevelés–gondozás **feladata** a bölcsődei ellátásban részesülő kisgyermekek testi, lelki, és szellemi szükségleteinek maximális kielégítése, a személyiségük kibontakoztatása és az optimális fejlődéshez szükséges feltételek biztosítása. Hátrányos helyzetű gyermekek felvétele esetén kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek hátrányainak csökkentésére, felzárkóztatásukra, és a sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjára. Bölcsődei nevelésünk minden esetben a családi neveléssel harmóniában valósul meg.

2.1. Feladataink

- *Családok támogatása*

A családok nevelőmunkáját partneri együttműködésben támogatjuk, tiszteletben tartva a család értékeit és szokásait, valamint szükség esetén szakmai ismereteinkkel segítjük a gyermek fejlődésével és nevelésével kapcsolatos kérdésekben. Ez egy kölcsönös bizalmi kapcsolat, amelyben a folyamatos információnyújtás és a megfelelő kommunikáció eredményez sikereket a gyerkőcök életében.

- *Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása*

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy ebben az életkorban kialakítjuk a gyermekek számára az egészséges életvitel alap téziseit. Ez magába foglalja mindazt, amely a komfortérzetet szolgálja: a rugalmas, minden nap azonos napirendi pontok, a gyümölcs- és megfelelő mennyiségű víz fogyasztása, a szabad levegőn tartózkodás, a nagymozgásos igény kielégítése, a biztonságos környezet megteremtése. Feladataink közé tartozik az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítása: étkezés előtti vagy WC használat utáni kézmosás.

- *Gyermek-elsősegélynyújtással kapcsolatos belső eljárásrend keretszabályai*

A bölcsődében a gyermekek biztonsága alapvető és kiemelt fontosságú szempont. Elsődleges feladatunk a **prevenció**. Minden fontos lépést megteszünk, hogy megelőzzük a lehetséges veszélyforrásokat. A gyermekeknek olyan környezetet biztosítunk, ahol kiszámítható szabályok, következetes napi rutin és bizalmi kapcsolatok segítik az önállósodást és a felfedezést. Az elsősegélynyújtás elengedhetetlen része a biztonságos környezetnek. A bölcsődei dolgozók egy része rendelkezik alapvető elsősegély-ismeretekkel, és képesek a gyors és megfelelő beavatkozásra baleset vagy hirtelen rosszullet esetén. Ez magában foglalja a sérülések felismerését, a szükséges elsősegélynyújtást, a szülők tájékoztatását és, ha

szükséges, a sürgősségi ellátás igénybevételét. Az ezzel kapcsolatos keretszabályzat a szakmai program melléklet részében található.

- *Az érzelmi és szociális kompetenciák fejlesztése*

Az érzelmi és társas készségek fejlesztése is egyik kiemelt feladatunk, hiszen ezek alapvetően meghatározzák a gyermek együttműködési képességét és társas kapcsolatait. Az érzelmi kompetencia magában foglalja a gyermek saját érzelmeinek felismerését, megértését, kezelését és kifejezését. Segítjük a gyermekeket abban, hogy tudatosan ismerjék fel érzéseiket, megfelelő módon reagáljanak örömeikre, csalódottságukra vagy dühükre, és kialakuljon bennük az empátia mások iránt. A társas kompetencia fejlesztése a csoportos tevékenységek és a mindennapi interakciók során valósul meg. A gyermekek megtanulják a közös játék szabályait, az együttműködést, a konfliktusok kezelését és a másokkal való kommunikáció alapjait. A felnőttek példamutatással, irányított játékokkal, közös tevékenységekkel és pozitív megerősítéssel támogatják a gyermekek szociális készségeinek fejlődését. Ezek a kompetenciák nemcsak a jelenlegi közösségi életükben fontosak, hanem hosszú távon is hozzájárulnak a gyermekek érzelmi stabilitásához, önbizalmához, valamint a sikeres társas kapcsolatok kialakításához. A fokozatosság elve itt is megvalósul, hiszen arra törekszünk, hogy folyamatában, minden időt megadva támogatjuk az érzelmi és társas készségek fejlődését.

- *A megismerési folyamatok fejlődésének segítése*

A bölcsődés korú gyermekek az érdeklődésüknek, az érzékelésüknek, a figyelmüknek, a gondolkodásuknak, illetve a játéknak köszönhetően fejlődnek. A nevelőink „tudatos tervezés” alapján erősítik ezt a területet. Megfelelő ösztönzéssel, figyelemfelkeltő eszközökkel támogatják a gyermekekben rejlő kíváncsiságot. A gyermekek számára semmi sem kötelező, szabadon választhatnak az adott tevékenységekből, játékokból. Évszaknak és időjárásnak megfelelően teremtik meg a feltételeket az élmények nyújtására, a tapasztalatok szerzésére. A komplexitás elve megtámogatja a folyamatok fejlődését, ugyanis ha a különböző tevékenységekhez kapcsolunk egy éneket vagy mondókát, akkor a gyermekek számára plusz ismeretet adunk és kialakul benne a környezete iránti megértés, egy szokás kialakítása.

Összességében a bölcsődében a gyermekeknek lehetőséget adunk az önálló felfedezésre, kísérletezésre, próbálkozásra, miközben biztonságos keretek között figyeljük és irányítjuk a folyamatot. Ez segíti az önálló megismerést és a tanulási motiváció kialakulását.

2.2. A bölcsődei nevelés alapelvei

- *A család rendszerszemléletű megközelítése:*

Ahhoz, hogy a családi nevelést tovább erősítsük a bölcsődében, szükséges, hogy megismerjük működésüket. A beszoktatás megkezdése előtt a családlátogatás alkalmával képet kapunk a családi rendszer működéséről. Az intézményben eltöltött hónapok, évek alatt ezt a családi egységet tovább tudjuk támogatni.

- *A koragyermekkori intervenciós szemlélet elve:*

A bölcsőde minden értelemben igazodik a gyermekek egyéni igényeihez. Bizonyos idő elteltével a kisgyermeknevelők észlelhetnek fejlődésbeli elmaradásokat, visszaeséseket, esetleg megrekedtséget. Ezek jelzés értékkel bírnak, ugyanis a korai beavatkozás segítheti a gyermekek fejlődést. Ezért is fontos, hogy a családok minél rövidebb idő alatt tájékoztatva legyenek a tapasztalásokról.

- *A családi nevelés elsődlegességének tisztelete:*

A gyermekek nevelése elsődlegesen a családban történik. Ezekre alapozva, közösen folytatjuk a bölcsődékben a folyamatot. Arra figyeljünk, hogy hasonló elvekre, hagyományokra építkezzünk, mint amelyben a család is mozog. Folyamatos együttműködéssel vagyunk jelen a családok életében.

- *A kisgyermeki személyiség tisztelete:*

Minden gyermek személyisége más és más. Igyekszünk minden személyiségtípushoz a megfelelő módszerrel eljutni. Tiszteletben tartjuk a személyiségekkel hozott attitűdöket, reakciókat, amennyire intézményi szinten lehetséges. A bölcsődében hozzájárulunk a gyermeki személyiség teljes kibontakozásához.

- *A biztonság és a stabilitás megteremtése:*

A két alapvető jellemző, amely nélkülözhetetlen. Egy beszoktatás folyamatánál fokozatosan alakul ki a biztonság és a stabilitás. A gyermekekben kialakult állandóság rendkívül fontos, amely megköveteli a „saját kisgyermeknevelői rendszert”. Az évszaknak megfelelő napirendi szokások segítik a tájékozódásban őket. Amikor lezárul egy teljes adaptáció, akkor kialakult a gyermekben a biztonság és stabilitás érzése.

- *A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe:*

A bölcsődében dolgozó személyek személyiségének meghatározó szerepe van a kisgyermek alakulásában. Ahhoz, hogy képesek legyünk a gyermekekre hatni, elfogadással, megértéssel forduljunk feléjük, valamint mindig fejlesszük szakmai tudásunkat a témával kapcsolatban.

- *A fokozatosság elve:*

A bölcsődei környezetben a gyermekeket érintő változásoknak fokozatosnak kell lenniük, mert ez hozzájárul ahhoz, hogy biztonságban érezzék magukat, és könnyebben elfogadják az újdonságokat.

- *Az egyéni bánásmód elve:*

Minden gyermek egyedi személyiség, ezért fejlődését, szükségleteit és tempóját figyelembe véve támogatjuk, gondozzuk. A kisgyermeknevelés során fontos, hogy a gyermekek eltérő igényeihez, képességeihez és fejlődési üteméhez igazodjunk. Elfogadjuk a gyermekek közötti különbségeket, amely lehet vallási, nemzeti, kulturális stb. Egy nehezebben vagy lassabban fejlődő gyermek esetében külön figyelmet igényel az elfogadás, a biztatás, az ösztönzés.

- *A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége:*

A gondozás a bölcsődei lét egyik legfontosabb művelete. Olyan helyzet, amelyben egyszerre történik gondozás és nevelés is egyaránt. Egy elválaszthatatlan egységet alkot ez a két folyamat. Kiemelt szerepet tölt be a gyermekek fejlődésének szempontjából.

- *A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása:*

A gyermek kompetenciakésztetésének támogatása során ösztönözzük a gyermek önálló próbálkozásait, sikerélményhez juttatjuk, és elősegítjük képességeinek kibontakozását. A motivációhoz hozzájárul az is, hogy lehetőséget teremtsünk a tapasztalatok szerzésére, ehhez minden feltételt megadva, hogy képességeik megfelelő módon fejlődjenek.

2.3. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

A gyermekek mindennapjaiban előforduló helyzetek, tevékenységek, amelyek során nevelőink tudatosan támogatják a gyermekek igényeit, fejlődésüket.

2.3.1 Tanulás

A tanulás a bölcsődében a gyermek mindennapi életének és játékainak szerves részeként valósul meg, a fejlődést támogató, biztonságos és szeretetteljes környezetben. A gyermekek a szabad játék során fedezik fel a körülöttük lévő világot, gyakorolják a problémamegoldást, a kreativitást, a kommunikációt és a társas készségeket. A játék lehetőséget ad a tapasztalatszerzésre, a szabályok megértésére és az önálló döntéshozatal gyakorlására. A gondozási helyzetek (étkezés, öltözködés, tisztálkodás) szintén tanulási alkalmak. Ezek során a gyermekek önállóságot, rutint, és szociális készségeket sajátítanak el. A tanulás mindenképp egy spontán tapasztalatszerzés, nem pedig teljesítményhez kötött elvárás.

2.3.2. Gondozás

A bölcsődében kiemelt fontosságú tényező a megfelelő, szakmai gondozás biztosítása a kisgyermekek számára. Fő tevékenységnek számít, igyekszünk minden gyermek számára életkornak megfelelő önállóságot kialakítani, amelyben komfortosan tudnak mozogni. Ezt biztosítja, hogy gondozási sorrendet alkalmazunk, mindenkit egyesével, elegendő időt adva gondozunk, nevelünk. Gondozási művelethez tartozik az öltöztetés, vetkőztetés, fürdőszobai tevékenységek (tisztázás, WC használat, kézmosás), étkezés, alvás és pihenés. Ezek a tevékenységek nem csupán a gyermekek testi szükségleteit elégítik ki, hanem egyben nevelési lehetőséget is nyújtanak. A gondozás során a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése is alapvető: a következetes szabályok, a szeretetteljes bánásmód, a bizalmi kapcsolatok és a kiszámítható napi rutin mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermek nyugodt, kiegyensúlyozott környezetben töltsen napjait.

2.3.3. Játék

A játék a gyermekek számára egy spontán tevékenység, örömforrás, belülről fakad, mindig önkéntes jellegű. A játékon keresztül tapasztalnak a világról, tanulnak meg együttműködni társaikkal. A mi feladatunk az, hogy megteremtsük a nyugodt játék feltételeit: elegendő időt és helyet adunk, hogy minden belső késztetésüket kijátszanak magukból, illetve biztosítjuk a biztonságos, a gyermekeket nem veszélyeztető, életkornak megfelelő eszközöket. A gyermekek megkezdett játékba akkor csatlakozunk be, ha úgy látjuk, szükséges. A bölcsődében játéknak számít minden olyan tevékenység, amelybe a kisgyermek belekezd. Lehet ez egy alkotó játék, építő jellegű tevékenység, rajzolás, babázás, képeskönyvek nézegetése, nagymozgásos cselekvések vagy akár egy hangszeres énekes ténykedés.

Kisgyermeknevelőként felismerjük azokat a helyzeteket, mikor lehet egy kezdeményezést megvalósítani. Ezt az ösztönzést figyelemfelkeltő eszközökkel végre lehet hajtani.

2.3.4. Mozgás

A bölcsődei életkorú gyermekekre rendkívül nagy mozgásigény jellemző, amely fejlődésük alapvető része. A mozgás hozzájárul az idegrendszer érésehez és a koordináció fejlődéséhez is. Ebben az életkorban a gyermekek természetes kíváncsiságukból fakadóan folyamatosan felfedeznek, másznak, futnak, és próbálgatják képességeiket. Fontos, hogy elegendő teret és lehetőséget adjunk a szabad mozgásra, hiszen ez támogatja az önállósági szándékukat. A mozgás megéléséhez a csoportszobákban elérhetőek ilyen eszközök, mint például: labdák, játszókendők, lépőkövek. Néhány kelléket alkalmanként viszünk be a csoportokba, rossz idő esetén. Ilyen tárgy a csúszda, mászó alagút, habszivacs elemek, tornakarika, babzsák. Az udvar az a hely az intézményben, ahol a legnagyobb teret kapják meg a nagymozgásuk kielégítésére. Itt rendelkezésükre állnak pedálos triciklik, motorok, talicskák, fűnyírók, libikókák, dőmperek, futóbiciklik. Különböző játszórészek kerültek kialakításra, hogy egymást ne zavarják a mozgásban: a térkövezett, gumitéglás részeken használhatják a járműveket, a füves, puhább felületen labdázhatnak, dőmperezhetnek, libikókázhatnak. Bizonyos nagymozgásos cselekvést összekapcsolunk egy mondókával vagy énekkel. A napirendünk is biztosítja, hogy időjárásnak megfelelően mindig egyre több időt töltsünk a szabadban. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek számára életkoruknak megfelelően, elmagyarázzuk, hogy milyen szabályok betartásával tudnak biztonságosan közlekedni vagy bármilyen nagymozgásos tevékenységet végezni. Ezek az utasítások érthetőek, valamint a nevelők oldaláról következetesen betartott kérés a gyermekek iránt.

Eszközkínálat esetében figyelünk arra, hogy olyan tárgyat ajánlunk fel, amellyel biztonságosan, önállóan képesek közlekedni és szívesen használják. Elég időt adunk, hogy mindenki be tudja fejezni az adott mozgásformákat, nem szakítjuk félbe a cselekvésébe.

2.3.5. Mondóka, ének

A zenei anyagot *Forrai Katalin: Ének a bölcsődében* című daloskönyv alapján válogatjuk évszaknak, alkalmaknak megfelelően. Igazodunk a gyermekek igényeihez, életkorához. Éneklés, mondókázás a nap bármely szakaszában megtörténhet, kifejezetten játék és alkotás közben. Az étkezés az a napirendi pont, amikor nem kezdünk bele éneklésbe, mondókázásba. Zenehallgatás alkalmyszerűen van jelen, az élő zenét helyezzük előtérbe.

A csoportokban a gyermekek számára elérhető helyen vannak a különböző hangszerek (triangulum, csörgők, cintányér, dobverők, hengeres cső ütővel-béka hang kiadásával, xilofon). Ez a fajta tevékenység a gyermekek igényeihez illeszkednek, figyelembe vesszük azokat a gyermekeket is, akik közben mással játszanak, ne zavarjuk őket meg.

A dalok választásánál a kis hangterjedelmű, rövidebb szövegűeket helyezzük előtérbe, kapcsolódhat hozzá megfelelő mozgásforma is. Többször ismételjük a dalokat, hogy bizonyos idő után mindenki számára ismerős legyen, élmény legyen a gyermekek számára. Alkalmazzuk ezt ölbeli játékoknál is, hogy kialakuljon bennük a biztonságos, hangulatos helyzetek fontossága.

2.3.6. Vers, mese

A vers és mese rendkívül fontos a gyermekek érzelmi és értelmi nevelés szempontjából. Támogatja a beszéd megindulását, fejlődését, a gondolkodás, a fantázia és a képzelet megélését. Mindezek hozzájárulnak a szókincs gyarapodásához, a nyelvi fejlődéshez. Mind emellett érzelmi biztonságot is ad, hiszen kialakul a gyermek és nevelő között egy erősebb kötődési kapcsolat. A csoportokban a gyermekek érdeklődésének és életkorának megfelelően lettek elhelyezve képes könyvek, amelyeket igény szerint levehetnek a polcra. Ehhez biztosítjuk a nyugodt légkört számukra. Az ide járó gyermekek nyitott polcokon találnak kemény- és vékony lapú lapozókat. A képek nézegetése jó alkalmat ad beszélgetésre a gyerekekkel. Ünnepekre hangolódva is készülünk ismeretterjesztő könyvekkel. Vannak olyan könyvek elhelyezve magasabb polcra, amelyet bármikor elkérhetnek, közösen nézzük meg velük. A mesélés, verselés szituációban alkalmazunk bábokat, mágnes táblát, rajzolt figurákat, amelyeket saját kézzel készítünk. A gyermekek által, otthonról hozott könyveket is közösen nézegetjük, beszélgetünk róla.

Kisgyermeknevelőként látjuk azokat a helyzeteket, amikor létrejöhet egy mese iránti ösztönzés. A mese előadása lehet fejből mesélés vagy felolvasva, de annak élményt nyújtónak, hangulatosnak és interaktívnak kell lenni, a gyermek is bekapcsolódhat a mese alatt. E tevékenység végén arra törekszünk, hogy mindig pozitív történéssel fejezzük be az elhangzottakat.

2.3.7. Alkotó tevékenységek

A gyermekek az alkotás örömeért cselekszenek, nem pedig konkrét eredmény eléréseért. Ezek is önként vállalt szerepek, amelyekben kifejezhetik aktuális érzelmi állapotukat, kifejezhetik vágyaikat. Feladataink közé a tartozik, hogy minden feltételt biztosítsunk számukra a

különböző technikák elsajátításához, az eszközök használatához, a megfelelő segítségnyújtáshoz. Igyekszünk megismertetni őket különféle anyagokkal: gyurma (főzött), homok, papír, textil, ragasztó, festék, víz, zsírkréták, színes ceruzák. Firkálásra a nap bármely részében van lehetőség, számukra elérhető helyen vannak a szükséges eszközök. Alkalmat kerítünk WC papírguriga felhasználásra egy festékes folyamatban. A tavaszi jó idő beköszöntével az udvaron is biztosítjuk az alkotás lehetőségét, ugyanis a gyermekek számára kikészítjük az aszfaltkrétákat, még melegebb idő esetén asztalokat, székeket, hogy kint is tudjanak firkálni, ragasztani, festeni. Olyan kellékeket kínálunk fel, amelyeket önállóan képesek használni. A napirendbe jól illeszkedve találjuk meg a megfelelő időzítést az alkotó tevékenységekre. Általában időigényes folyamat, igyekszünk minden feltételt biztosítani számukra. Összehangoltam történnék a folyamatok, hogy a különböző játszócsoportok egymást ne zavarják közben. Festéshez festőköpenyt adunk a gyerekekre. Rendszeresen ismételjük a korábban már végzett tevékenységeket. Nem szólunk bele a gyermekek alkotásába, hagyjuk, hogy fantáziáját kivetítve alkosson. Közben énekelünk, mondókázunk, így biztosítva egy komplex nevelési folyamatot. Ismertetjük életkoruknak azonosan a szükséges szabályokat: egymás alkotására vigyázunk, normál hangerővel beszélgetünk. Elegendő időt hagyunk az alkotások befejezésére. A gyermekek által készített alkotásokat jellel ellátva, saját mappájukba helyezve tároljuk, amelyet a bölcsődéből való elköszönéskor ajándékként megkapnak.

2.3.8. Egyéb tevékenységek

Ezen a területen a környezettel való ismerkedés és tapasztalatszerzés valósul meg. Évszaknak megfelelően találunk ki a gyermekek számára különböző tevékenységeket.

Tavasszal megtapasztaljuk a nap melegebb sugarait arcunkon, a szél hatását a hajunkba, illetve a fák virágba borulását. Megjelennek a pillangók, katicabogarak, méhecskék, ezekről beszélgetünk, énekelünk nekik.

Nyáron az udvarra vízasztalokat helyezünk ki, amelyekben pacsálhatnak, játszhatnak a gyermekek.

Ősszel lehetőségük nyílik a levelek hullását megtapasztalni, amelyet saját kisméretű gereblyével össze is húzhatnak, beleugorhatnak, dobálhatják. Érezhető az időjárás lehülése, több csapadék esése.

Télen lehetőség szerint találkoznak a hó hullásával, amelyből hóembert, hógolyót építhetünk. Megbeszélhetjük velük, hogy sokkal hidegebb az idő, több ruhát szükséges felvenni.

Minden évszakhoz kapcsolódóan énekelünk, mondókázunk a gyermekek számára.

2.4. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

A bölcsődei nevelés a családdal közösen történik, a szülők a nevelőkkel partneri kapcsolatban alakítják ki a harmonikus fejlődés lehetséges módját.

2.4.1. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer

A személyi állandóság elvére épül. Ez annyit jelent, hogy a teljes bölcsődében töltött hónapok, évek alatt, mindvégig ugyanaz a kisgyermeknevelő gondozza, neveli a csoportokba járó gyermekeket. Figyelemmel kísérő a fejlődési folyamatokat és annak megfelelően vezeti minden gyermek fejlődési naplóját, és tájékoztatja a szülőket a családi füzet lapjain keresztül a tapasztaltakról.

2.4.2. Gyermekcsoportok szervezése

A gyermekcsoportok létszámát a 15/1998. (IV.30) NM rendelet 46.§ bekezdései határozzák meg. Normál bölcsőde esetén 2 év alatt 12 fő, 2 év fölött 14 fő gondozható egy csoportban, illetve sajátos nevelési igényű gyermekeket is ellátó csoportban 11 fő. Mini bölcsőde esetén az előbb említett rendelet 49. § bekezdései szerint legfeljebb 7, ha valamennyien betöltötték a második életévet 8 gyermek vehető fel. Egy sajátos nevelési igényű gyermek tekintetében legfeljebb 6 gyermek nevelhető. Az ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, mert az egyéni bánásmód elve sérül, valamint nagyobb eséllyel történnek konfliktushelyzetek, balesetek a csoport életében.

2.4.3. Tárgyi feltételek

A bölcsőde épületében szükséges tárgyi eszközök listáját jogszabályok és módszertani levelek foglalják össze. Ezek életkornak és egészségügyi elvárásoknak egyaránt megfelelnek.

Gyermeköltöző:

A faliújságokon elhelyezzük a neveléssel, gondozással kapcsolatos aktuális információkat. Pelenkázó asztal, két gyermekpad segítségével zajlanak a gondozási lépések az öltözőben. A gyermekek váltóruhája jellel ellátott dobozokban vannak elhelyezve a nyitott polcokon.

Fürdőszoba:

A fürdőszobai gondozás során használt eszközeink közé tartozik a pelenkázók, zuhany, dobogók, törülköző- és fésűtartó, egész alakos tükör, badellák. Ebből a helységből nyílik mindkét csoportszoba. A csoportszobákra a rálátás mini bölcsődéink esetében biztosított. A

gyermekméretű eszközök lehetőséget adnak az önálló tevékenységhez, a helyes szokások elsajátításához. Minden gyermek számára a saját, megszokott színes jelét helyeztük ki a polcokra, így erősítve a szokás-szabályrendszerüket.

Csoportszobák:

Csoportszobán belül különböző „sarkok” kerültek kialakításra: pihenő sarok szivaccsal vagy kanapé, barkács sarok, babakonyha, alkotó sarok. Ezek mellett elegendő hely áll rendelkezésre egyéb nagymozgásos tevékenységek lebonyolításához. Csoportonként 2 gyermekasztal található, ahová 4 gyermek a saját helyére tud ülni étkezés esetén, ezekhez 8 darab gyermekszék társul. Az étel tálalása tálaló kocsi segítségével történik. A gyermekek számára a játékok nyitott játékpalcokon, könnyen elérhető magasságban vannak elhelyezve. A gyermek nyugodt, megszokott alvását erősíti az, hogy mindenki számára állandó hely biztosított, jellel ellátott ágygal vagy szivaccsal. Az alkotni kívánó gyermekek számára színes ceruzák, zsírkréták papírokkal- van kitéve az egyik nyitott polcra, ahol kedvük szerint alkothatnak. A polcokra elhelyezett építő jellegű játékok, mint a DUPLO, a tüsi, a vasút elemek, nagyméretű kockák, puha építő a nap bármely részében adottak a gyermekek számára. Ezeken a polcokon találunk orvosos eszközöket (tölcsér, lázmérő, fecskendő stb.), szépítkezős kellékeket (fésű, hajszárító), plüss figurákat, autókat kisebb-nagyobb méretben. Nagymozgásos eszközök is jelen vannak a mindennapokban: babakocsi (tologatása), kisméretű labdák, mászóka. Minden bölcsődei csoportban kihelyeztük a családi fotókat, amelyeket bármikor nézegethetnek a gyermekek. Magasságuknak megfelelően csipeszeljük fel alkotásaikat, ragasszuk fel időjárás- és évszakfáinkat.

Napirend

A jó bölcsődei napirend rendszerezett, folyamatos és rugalmas, a gyermekek életkorához és igényeihez alkalmazkodó tényező. Kialakításánál fontos szempont, hogy minőségileg megfelelő idő álljon rendelkezésre a gondozási feladatok megtörténéséhez. A jól bevált napirend segíti a gyermekeket a tájékozódásban, így képes felismerni, mi után, mi következik, ez egyfajta biztonságot teremt a gyermekek bölcsődei életében. A napirend megszervezésénél másik szempont a dolgozók beosztása, a kisgyermeknevelők állandósága, az épületek nyitása és zárása. A napirend évszak szerint változik. Időjárásnak megfelelően egyre több időt töltünk a szabad levegőn.

2.5. Családdal történő kapcsolattartás formái

Fontos, hogy család és bölcsőde között egy harmonikus partnerkapcsolat alakuljon ki. Intézményi látogatások előtt a honlapon tudnak információkhoz jutni, melyik telephely jöhet szóba az adott családoknak. Az első pillanattól kezdve, hogy érdeklődnek az ellátásaink iránt, már ott elkezdődik egy kölcsönös kapcsolat. Részletes tájékoztatást nyújtunk a helyi adottságokról, szokásokról, szabályokról, feladatokról, a családlátogatás és beszoktatás menetéről. Megmutatjuk számukra a teljes épületet, csoportszobákat, udvart egyaránt.

A már kialakult kölcsönös kapcsolat meglétekor folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, illetve ők is bennünket a gyermekek fejlődéséről, bármilyen változásról, amely számukra fontos a gyermekek mindennapjai szempontjából. Több formában tudjuk megvalósítani ezt a kapcsolattartást, amely egy nevelési évben több alkalommal megszervezésre kerül.

2.5.1. Családlátogatás

Fontos alapköve van ennek a kapcsolattartási formának, hiszen itt találkozunk először otthoni környezetben a gyermekekkel. Az első szülői értekezleten beszéljük meg az időpontokat, amelyeket az idő előre haladtával előzetesen még telefonon egyeztetünk velük. Az eseményre saját kézzel készített kis ajándékot viszünk a gyermekek számára. A családlátogatás során a szülők rálátást kapnak a bölcsőde működéséről, a beszoktatás menetéről, szükséges információkról. A másik oldalt tekintve, mi kisgyermeknevelők is megismerjük az adott gyermekek egyéni szokásait. A látogatás során megtekintjük a gyermek szobáját, játékait, beszélgetünk a szülővel/szülőkkel a gyermekük szokásairól (étkezés, alvás, játék). Az itt történetekről feljegyzést készítünk az adott fejlődési naplóba a módszertani útmutató alapján.

2.5.2. Szülővel történő fokozatos beszoktatás

A beszoktatás egy új élethelyzetre való felkészülését jelenti a bölcsődés korú gyermekek számára. Ehhez elengedhetetlenül fontos, hogy egy családtaggal, minden időt megadva gyermekének, fokozatosan menjen végbe az adaptáció, a lehető legkíméletesebben történjenek a reggeli elválások a jövőben. Fontos tényező, hogy nem erőltetjük az elválást, hanem minden gyermek egyéni igénye szerint történik a folyamat. A beszoktatás módszertana alapján az első tíz nap az az első időszak, ahol lezajlik az adaptáció. Ezt a tíz napot lebontva, fokozatosan vezetjük be, mindent előre átbeszélve a szülővel, gyermekkel egyaránt. Útközben felmerülő betegségek meghosszabbítják a beszoktatás idejét. A szülő jelenléte segíti a folyamatot, mi kisgyermeknevelők ismerkedünk, kapcsolatot veszünk fel a gyermekekkel. A közösen eltöltött idő alatt tovább építjük a szülőkkel a bizalmi, partneri kapcsolatot. Ez

érezhető a gyermekek viselkedéséből, megkönnyítheti a leválás folyamatát. A két hét lezárása után megírjuk a gyermekek beszoktatásának összefoglalóját a gyermek fejlődési naplójába, illetve egy baráti hangvételű megfogalmazással a családi füzetbe is a szülők számára.

2.5.3. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás a reggeli érkezéskor és a délutáni hazamenetelkor történő forma. Ilyenkor röviden, néhány mondatban összefoglalva tájékoztatjuk egymást a napi történésekről, a fontosabb eseményekről. Nagy szerepe van itt a kölcsönös bizalmi kapcsolatnak, ugyanis mindkét oldalnak fontos tudni, milyen a gyermek érzelmi világa, hangulata, közérzete. A reggeli gyors elválások mellett igyekszünk kellő támogatást nyújtani a szülők számára, ha a reggeli rutin nem a megszokott módon indult.

Az első szülői értekezleten megbeszéljük a szülőkkel, hogy a gyermek érdekében történjenek meg ezek az apró üzenetváltások a gyermek átvétele alatt. Ezek konkrét információk: hogyan telt a gyermek napja, hogyan evett, milyen volt a kedve, volt-e széklete, mennyit aludt. Minden kommunikációs folyamatnál a szülővel éreztetni kell, hogy pozitívan, minden támogatást, dicséretet megkapnak a gyermekek a számukra fontos fejlődés érdekében.

2.5.4. Egyéni beszélgetés

Ezt a fajta kapcsolattartást kérheti kisgyermeknevelő, szülő vagy az intézmény vezetője. Ezek az alkalmak egyénre szabottak, nyugodt légkörben végbemenő beszélgetések. Témái lehetnek: beszoktatás összegzése, valamilyen probléma felismerése/megbeszélése, a szülők által kért bármilyen témában létrejövő kölcsönös beszélgetés.

2.5.5. Szülőcsoportos beszélgetések

Egy nevelési évben háromszor kerül megszervezésre. Meghívó plakátot készítünk a szülők számára, amelyen minden szükséges információról értesülnek. Szülőcsoportos beszélgetés témáit már az első szülői értekezleten megbeszéljük a szülőkkel. Lehet ez a beszédfejlődés, a szobatisztaság, az óvoda-érettség, az önállóság segítése témakörében megszervezendő kapcsolattartás. Számunkra fontos, hogy jó hangulatban, feszültségmentesen, kényelmesen berendezve a helységet, történjenek meg ezek az alkalmak. Célja a beszélgetéseknek a szülői kompetencia támogatása, a közös nevelés további erősítése. A témával kapcsolatban külső szakembert is hívunk egy ilyen alkalomra (például: gyógypedagógus, óvodapedagógus). A nevelők bonyolítják le a beszélgetést, kézben tartják az időkeretet, indirekt módon irányítják

az eseményeket. A legvégén összesítjük az elhangzottakat, próbáljuk a szülők kéréseit beleépíteni a pedagógiai munkánkba.

2.5.6. Szülői értekezlet

Három alkalommal tartunk szülői értekezletet egy nevelési éven belül: nyár közepén az első tájékoztatás jelleggel a szeptemberbe érkező gyermekek szüleinek. Megállapodunk a családlátogatás és a beszoktatás időpontjában. Tájékoztatjuk a szülőket a házirend pontjairól, fontosságáról. Itt választhatnak a szülők jeleket gyermekiknek. A másodikat szeptember közepén, amelyben felvázoljuk az első félévbe tervezett eseményeket, időpontokat, a harmadikat pedig február közepén, ahol a második félév történéseiről számolunk be, illetve a nyári zárás időpontját egyeztetjük le. Egy interaktív értekezletre törekszünk, számítunk a szülők kölcsönös érdeklődésére, kérdéseikre, amelyekre megnyugtató, biztos választ adunk, hogy egy stabil együttműködő kapcsolat kísérje őket a bölcsődében töltött idő alatt.

2.5.7. Indirekt kapcsolattartási formák

Nem személyesen közölt információk átadásának a csatornája. Fontos híreket közlünk az intézmény honlapján, közösségi oldalakon, hirdető táblákon.

2.5.8. Családi délutánok szervezése

Egy nevelési évben három közös családi délutánt szervezünk meg, melyek ünnepekhez kötött tevékenységek: novemberben Márton napi lámpást, decemberben karácsonnyal kapcsolatos, tavasszal pedig a húsvétal kapcsolatban kézműveskedhetnek a szülők gyermekeikkel.

2.5.9. Nyílt nap szervezése

Minden év tavaszán kerül sor a nyílt nap megszervezésére, ahová minden érdeklődő családot várunk gyermekeikkel, hogy betekintést nyerjenek a bölcsődei életünkbe. Amíg a gyermekek játszanak, felfedeznek, addig a szülők feltehetik a számukra fontos kérdéseket.

2.5.10. Elégedettségi kérdőív

A szülői elégedettségi kérdőív célja, hogy a bölcsődéink visszajelzést kapjanak a szülőktől a működésről, szolgáltatásainkról és a gyermekek ellátásának minőségéről. Április végén töltetjük ki a szülőkkel. Lényege, hogy megtudjuk, mennyire elégedettek a szülők, és mely területeken van szükség fejlesztésre. Fontos, hogy tudatosan tudjunk fejlődni, a pedagógiai

munkát erősíteni, szülőket bevonni a közös érdek szempontjából. A válaszokat az intézményi egységvezető/főigazgató helyettes elemezi. Az eredményekről tájékoztatjuk a szülőket.

2.6. Szakmai dokumentációs kötelezettségeink

A dokumentálásnak hangsúlyos szerepe van a pedagógiai munkánkban. Megfigyelések alapján dokumentáljuk le megfigyeléseinket a gyermekekről. Fontos alapelvek megvalósulása szükséges a feljegyzésekhez:

- *Tárgyszerűség*

A jellemzéseinknek előítélet-mentesnek kell lenni, és kerülni kell a gyermekek értékelését.

- *Hitelesség*

Az összefoglalóink során őszintén, hitelesnek kell lennünk úgy, hogy a személyiségi jogokat ne sértsük meg.

- *Rendszeresség*

18 hónapos kortól felvett gyermekek fejlődési összefoglalóját 3 havonta dokumentáljuk a fejlődési naplóba, illetve a családi füzetbe. Ehhez segítségként, folyamatosan megfigyeléseket hajtunk végre.

- *Szakszerűség*

A szakmailag jól megfogalmazott dokumentációkhoz elengedhetetlen a szakszavak megfelelő használata, valamint az ismeretek tudatos működtetése.

- *Célszerűség*

A pedagógiai munkánkban fontos cél, hogy lássuk a gyermekek fejlődését, ehhez erősen hozzájárul, hogy pedagógusként, milyen módszerek felhasználásával értünk el fejlődési ugrást.

- *Rendezettség*

Kézzel és gépelt változatban is vezethetjük a gyermekek fejlődési naplóját, amelynél szem előtt tartjuk az igényes külalakot: Times New Roman 12-es betűméret, 1,5-es sortávolság, sorkizárt formátum.

2.6.1. Csoportnapló

A mindennapi események rögzítésére, illetve a fejlődési napló megírásának könnyítésére szolgáló dokumentum. Csoportonként a kisgyermeknevelők vezetik. Tartalmazza a gyermekek nevét, a nevelők szakmai tevékenységét, amelyben részletesebben

megfogalmazhatjuk a napi szakmai feladatainkat. Ez alapján minden gyermek mellé, néhány mondatban megírjuk a napi fontosabb történéseiket.

2.6.2. Törzslap

A törzslap a gyermekekkel kapcsolatos személyes adatok, fontos információk, a fejlődés rögzítésére alkalmas dokumentum.

2.6.3. Fejlődési napló

Tartalmazza:

- családlátogatás,
- beszoktatás összefoglaló,
- negyedéves fejlődési összefoglaló dokumentumát.

Minden dokumentáció a Módszertani Útmutató szempontjai szerint íródik.

2.6.4. Családi füzet

Erősíti a család és bölcsőde kapcsolatát. Első hosszabb bejegyzésként a beszoktatás összefoglalója kerül rögzítésre. Ezután már negyedévente írjuk a gyermekek fejlődésének összefoglalóit, amelyekre a szülők bármikor írásban is reflektálhatnak. A bölcsődei élet végén záró bejegyzésként „elköszönünk” a családotól.

2.6.5. Igénybevevői nyilvántartás- KENYSZI

A gyermekek napi jelenlétének dokumentálására használatos elektronikus felület, kiindulópontja a gyermekek normatívájának lekérésének.

2.6.6. Gyermekek jelenléte

Az ellátási napokon az ellátást igénybevevők jelen- vagy távollétének jelölésére szolgáló nyomtatvány.

2.6.7. Étkezős nyilvántartás

Az étkezés igénybevétele, annak nyomon követését, rögzítését a székhely intézményben, a gazdasági ügyintézők végzik.

2.7. Az intézmény kapcsolatrendszere

A bölcsőde kapcsolatrendszere egy többszintű, együttműködésen alapuló hálózat, amelynek középpontjában a gyermek áll. A különböző partnerekkel való folyamatos, bizalmon alapuló kapcsolat biztosítja, hogy a gyermek testi, lelki és szociális fejlődése a legoptimálisabban menjen végbe.

Kapcsolatot tartunk:

- a Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatával, a fenntartónkkal,
- Humánszolgáltató Központ Családsegítő és Gyermejjóléti Központ szakembereivel
- Tolna Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal,
- Védőnői Szolgálattal (Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Egészségügyi Gondnoksága),
- Tolna Vármegyei Kormányhivatal szakembereivel,
- Szekszárdi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály munkatársaival,
- a Magyar Bölcsődék Egyesületével,
- az óvodáinkkal: együttműködve tájékoztatjuk egymást nyílt napjainkról, eseményeinkről (szülő csoportos beszélgetés), amelyen alkalom nyílik a gyermekekkel megismerkedni, illetve információkat kapni az adott gyermek fejlődési jellemzéseiről.

2.8. Szakmai tevékenység ellenőrzése

A bölcsődei ellenőrzések fontos szerepet töltenek be az intézmény szakmai színvonalának fenntartásában és fejlesztésében. Nemcsak hibák feltárására szolgálnak, hanem a minőségi munka támogatását és a gyermekek jólétének biztosítását is célozzák. Az ellenőrzések elsődleges célja, hogy a kisgyermeknevelők munkája szakmailag és jogszabályi előírásoknak adekvátan működjenek. Fontos, hogy az intézmény működése érdekében folyamatosan fejlődni tudjunk, a szülők és a társadalmi elvárásoknak megfeleljünk.

Az ellenőrzések történhetnek külső és belső szemle formájában. A külső hatásra bekövetkező vizsgálat valamilyen hatóság által történik, lehet ez kormányhivatali, megyei szakértői és népegészségügyi. A belső kontrollt a vezetői tagok végzik, amely lehet spontán vagy előre megbeszélt időpont alapján.

A szakmai ellenőrzés során több terület kerül átnézésre:

- kisgyermeknevelők által vezetett dokumentációk,
- a munkánk során biztosított személyi- és tárgyi feltételek,
- pedagógiai felkészültség.

Ezekről a bejárásokról jegyzőkönyv készül.

A szakmai program visszavonásig érvényes, amelyet a törvényi változások alapján frissítünk. Az intézmény éves munkatervet készít, amelyről minden év májusában egy beszámolót készít az intézményi egységvezető és a vezető helyettes.

3. Az intézmény bemutatása

3.1. Muskotály utcai mini bölcsőde

A TOP-6.2.1.-15 SE1-2016-00002 számú pályázati támogatásnak köszönhetően a 2018-as évben elkészült az akkori nevén a Kadarka utcai Mini Bölcsőde épülete. Az utcanév változtatásával a mini bölcsődénk a Muskotály utcai Mini bölcsőde lett. A projekt keretén belül az épület építésén túlmenően a színvonalas bölcsődei feladatellátáshoz szükséges eszközök beszerzése is sor került. Az új épületben jelenleg 2 mini bölcsőde működésére van lehetőség a legkorszerűbb feltételek mellett.

A mini bölcsőde létrehozásával a bölcsődei szolgáltatások teljes mértékben elérhetővé válnak az intézmény vonzáskörzetében élő családok számára a Szekszárd város egyéb városrészihez hasonlóan, így a területi különbségekből adódó hátrányok jelentős mértékben csökkentek. Az esélyegyenlőség megteremtése szempontjából a szolgáltatás minőségének folyamatos javítása és a magas színvonalon végzett ellátáshoz szükséges személyi és tárgyi felételek fejlesztése elsődleges prioritást élvez a települési önkormányzat, a fenntartó önkormányzat és az intézmény stratégiai célja között.

A kétszoros mini bölcsődében csoportként egy-egy **kisgyermeknevelő** és egy-egy **bölcsődei dajka** látja el a kisgyermek gondozási és nevelési feladatait. Mini bölcsődénkbe 18 hónapos kortól tudjuk fogadni a városban lakó kisgyermeket. Mindegyik csoportba 7 kisgyermek vehető fel. A mini bölcsőde helyiségei tágasak, világosak és barátságosan berendezettek.

Az udvaron szilárd burkolat és füves terület is található. A nagyméretű fák a nyári melegbe árnyékos helyet biztosítanak a gyermekek számára.

A gyermekek étkezését a Közétkeztetés Kft. biztosítja. Az épületben egy felszerelt tálaló konyha lett kialakítva, innen a dajkák végzik a hőkezelést és az étel tálalását. Négy étkezést biztosít az intézmény: reggeli, tízórai, ebéd és uzsonna.

A textíliák mosását, vasalását a dajkák végzik.

A **csoportszobák tárgyi feltételei** a kisgyermek életkori sajátosságaihoz igazodva, biztonságosan, esztétikusan és praktikusán van kialakítva. Az eszközök jól elérhető helyen találhatóak, az önálló választást segítik. Mindkét csoport rendelkezik alkotó tevékenységek

során használatos eszközökkel: ragasztó, festék, fehér lap, ollók, színes ceruzák, zsírkréta. A gondozási tevékenységekhez szükséges eszközök (textilpelenka, WC-papír, evőeszközök) biztosítva vannak, amely a kényelmet, higiéniát és a biztonságot szolgálja. A pihenéshez sötétítő elhúzásával teremtjük meg a megfelelő fényviszonyt, illetve minden gyermek a saját jellel ellátott ágynál töltheti a pihenő idejét.

Bölcsődei helyiségek:

- **Fürdőszobák**, amelyek kialakítása biztosítja a csoportszobában játszó gyermekek rálátását. Minden gyermek számára jellel ellátott törülköző tartója, fésűje, öblögetős pohara van. A pelenkát, nedves törülkőt, krémet a szülő hozza. A pelenkázásához szükséges textíliákat az intézmény teszi rendelkezésre. A gyermekméretű mosdók, WC-k segítik az önállósági törekvések előre haladását. Található egy egészalakos tükör, amelyben minden nap történik a fésülködés megtámogatva a gyermekek testtudatának fejlődését.
- **Textíliák**, a gyermekek ágyneműjét a szülők biztosítják. A bölcsődébe saját ruhában és benti cipőben érkeznek a gyermekek. A váltó ruha mennyiségét a szülők pótolják.
- **Gyermeköltöző**, ahol történik a gyermekek öltöztetése, vetkőztetése. Az itt található faliújságra helyezük az aktualitásokat, fontos információkat. Minden gyermeknek jellel ellátott szekrénye van, amelyben a váltó ruhákat, plusz pelenkákat tároljuk.
- **Udvar**, amely a két csoport közös tere. Itt élnek meg a gyerekek a számukra fontos nagymozgásos igényüket (labdák, járművek, babakocsi, csúszda, libikóka). Az udvaron biztosított a füves és szilárd burkolat egyaránt.

Egyéb helyiségek:

- **Tálaló konyha**, ahová megérkezik ételtároló dobozba az étel, onnan a dajkák végzik a hőkezelést, tálalást.
- **Mosó, vasaló helyiség**, ahol a dajkák kimossák, kivasalják a használt textíliákat.
- **Tisztítószer raktár**, amely a takarítás során használatos eszközök tárolására szolgál.
- **Gépészeti helyiség**, a fűtéssel kapcsolatos berendezések, valamint az udvari játékok találhatóak meg benne.
- A dolgozók részére rendelkezésre áll a **nevelő szoba, öltöző, WC, mosdó, zuhanyzó**, illetve kialakításra került egy **mozgáskorlátozott WC** is.

3.1.1 Kiemelt gondozási-nevelési feladatunk

A bölcsődei dolgozók számára kiemelt jelentőséggel bír a környezettel kapcsolatos ismeretek nyújtása és a gyermekek nagymozgásos lehetőségének a hangsúlyozása.

Környezettel kapcsolatos ismeretek nyújtása: ebben az életkorban elsősorban tapasztalati úton, érzékszerveiken keresztül ismerik meg a világot.

Célok:

- hogy a közvetlen, saját környezetüket ismerjék meg, amelyben minden nap mozognak, tájékozódnak. Ez ad számukra biztonságérzetet.
- hogy érzékszerveiken keresztül tapasztalják meg a környezetükben lévő különböző anyagokat, színeket, formákat, hangokat.
- hogy felkeltsük a gyermekek érdeklődését a természet iránt.
- hogy alapvető szokásokat alakítunk ki bennük, amely hozzájárul a számukra igényes környezet kialakításához.
- a környezettel kapcsolatos szavak, kifejezések által a kommunikáció fejlesztése.
- önállóságra ösztönözzük a gyermekeket.
- pozitív érzelmi viszony kialakításának elérésére törekszünk a gyermekek szempontjából.

A célokhoz kiemelt feladatokat társítunk, amelyeket játékos formában vezetünk be a gyermekek számára.

Kiemelt feladatok:

- képeskönyvek nézegetése során beszélgetünk látottakról, mit látunk a képeken, milyen színek jelennek meg rajta. A beszélgetésekkel a szókincs bővülése és a beszédkedv felkeltése egyaránt szerepet játszik.
- tapintunk különböző anyagú természetes tárgyakat: toboz, gesztenye, dió, kavics, homok, víz. Megállapítjuk, hogy azok felülete sima, puha, kemény, nedves, száraz.
- szaglás során megtapasztaljuk, hogy a virág, illatos vagy nincs illata vagy kellemetlen illatú,
- hideg-meleg víz hőmérsékletét megkülönböztetjük az időjárás változás bekövetkezésekor,
- évszakváltáskor különböző terményeket viszünk be a csoportokba, mint például a gesztenye, kukorica, amelyeket kanállal merítünk egyik tálból a másikba,
- tavasszal növények ültetésével, gondozásával ismerkedünk, bevonjuk a gyermekeket a közös tevékenységekbe, kis kannákkal locsolják az elültetett növényeket,

- udvari játék során beszélgetünk az időjárás változásairól:
 - a szél fújása során mozognak a faágak,
 - hullanak a falevelek,
 - levelek gereblyezéséhez csatlakozhatnak,
 - egyre többet esik az eső,
 - kevesebbet süt a nap.
- évszak szerint figyelmet fordítunk a madarak csicsergésének a meghallgatására, a rovarok (méh, katica, pillangó) megjelenésére,
- kiemelten figyelünk a higiéniés szokások kialakítására, mint a kézmosás és fésülködés folyamatára,
- környezetünk biztonságáért játékos formában pakolunk össze úgy, hogy dal éneklésére kezdünk rendet tenni a csoportszobában, az érdeklődő gyermekek aktívan, önkéntesen segédkeznek benne.

Nagymozgásos tevékenységek biztosítása: kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére. Ehhez mind a csoportszobákban, mind az udvaron rendelkezésre állnak eszközök, amelyek biztosítják a mozgás fejlődését. Ezzel kapcsolatban célokat és kiemelt tevékenységeket valósítunk meg.

Célok:

- támogatjuk a természetes mozgásformákat (kúszás, mászás, járás, futás),
- erősítjük az egyensúlyérzékelésüket,
- a mozgások alkalmával a testtudatukat fejlesztjük,
- a térben való tájékozódásukat igyekszünk segíteni,
- megalapozzuk az egészséges életmódra való törekvéseiket,
- közös mozgások során szociálisan is fejlődjenek.

3.1.2. Kiemelt tevékenységeink:

- kúszás gyakorlásához a benti habszivacs építő elemekből megépített akadály alatt átkúsznak a gyermekek,
- a mászó alagútba rendszeresen végig másznak,
- testrészekkel kapcsolatos énekes- mondókás-mozgásos tevékenységeket rendszeresen végeznek, amelyben a gyermekek éneklés közben mutogatni tudják a különböző testrészeiket,

- mászókára való fel- és lemászás során megtanulják a különböző kifejezéseket: fent-lent, bent-kint,
- a folyamatosan végzett mozgásformákkal megtámogatjuk a gyermekek egészségét, jó közérzetet, és a mozgásra való igényt kívánjuk elérni,
- érzékelő korongokon való mezítláb lépkedések során megtapasztalják talpukkal a különböző felületek, illetve a kisebb-nagyobb közti különbségeket,
- minél többet végzik a megszokott mozgásformákat, egyre magabiztosabban, félelemmentesen érnek el sikereket, akár egy mászóka vagy a csúszda használata során,
- a mozgások során kialakított szabályokkal, alakítjuk a bennük rejlő szabálytudatosságot.

Személyi feltételek:

Személyek	Végzettség
2 fő	kisgyermeknevelő
2 fő	bölcsődei dajka

Tárgyi feltételek:

- növényekről, állatokról képes könyvek,
- ültetéshez virágláda, virágföld, locsolókanna,
- évszaknak megfelelően a termények begyűjtése, ezekhez tányérok, kanalak, lapátok,
- udvari gyermekméretű gereblyék, homokozó vödrök, lapátok,
- folyékony szappan, törülköző, fésű,
- biztonságos játékeszközök,
- habszivacs elemek,
- mászó alagút,
- kétfunkciós mászóka és hinta,
- kis- és nagyméretű labdák,
- érzékelő korongok,
- hintaló,
- járművek: motorok, triciklik,

- csúszda,
- telepített százlábú, amelyen át- és rámásznak a gyermekek.

3.2. Muskotály utcai nagy bölcsődei csoport

Az épület a város északi szélén helyezkedik el, Szekszárd Város Újvárosi városrészében található, amely viszonylag alacsony beépítésű, előregedett, kertvárosi terület.

A Muskotály utcai bölcsődei telephely a kertvárosi létből adódóan csodálatos természeti környezetben helyezkedik el az óvoda épületében. Bölcsődénk régi építésű panel épület, de a XXI. század elvárásainak megfelelő kialakítású és felszereltségű. A bölcsőde épülete több évtizede épült eredetileg óvodai csoportnak, a volt “Kadarka utca” zsákutcai szakaszán, így a szekszárdiak még most is gyakran “Kadarka bölcsiként” emlegetik. A korábban négy csoportos óvodaként működő intézményben egy óvodai csoport megszűnésével a megüresedő csoportszobában jött létre a bölcsődei csoport, melyhez elkülönített bölcsődei udvarrész került kialakításra. A világos és jól felszerelt foglalkoztató terem egy megszüntetett óvodai csoport helyén került kialakításra a 3 éves kor alatti gyermekek szükségleteinek, életkori sajátosságainak figyelembevételével. Ebben az egy gyermekcsoportban 14 kisgyermek ellátását tudjuk biztosítani, amennyiben nincs 2 év alatti gyermek a csoportban. Két évesnél fiatalabb gyermek esetén 12 fő befogadása lehetséges. A csoportban 2 fő kisgyermeknevelő és 1 fő bölcsődei dajka valósítja meg a hatékony nevelői munkát. Az infrastruktúra és a tárgyi feltételek vonatkozásában az intézmény mutatói kiválóak. A szakmailag jól megalapozott színvonalasan végrehajtott, családbarát programok várhatóan pozitív módon befolyásolják a szülők intézményválasztással kapcsolatos elképzeléseit, megtartó erővel hatnak a családalapítás előtt álló fiatalok lakóhely választására, ezáltal növekedhet az újvárosi városrészben otthonra találó családok száma. A népszerű bölcsődei szolgáltatások reményeink szerint növelik a helyi közösségek innovatív kedvét és az újabb szolgáltatások létrejöttét generálja. A nyugodt pihenésre vastag szivacs áll rendelkezésre, amelyhez az ágyneműt a szülők biztosítják, kéthetente kerül haza mosásra, vasalásra.

A gyermekek étkezését a Közétkeztetés Kft. biztosítja. Az épületben egy felszerelt tálaló konyha lett kialakítva, ahol az óvodai konyhás végzi a hőkezelést és az étel tálalását. Négy étkezést biztosít az intézmény: reggeli, tízórai, ebéd és uzsonna.

A textíliák mosását, vasalását a dajkák végzik.

Játékkészlet összeállításánál figyelembe vesszük a csoport létszámát és a nemek arányát. Előnybe részesítjük a minőségi, fejlesztő játékokat. Az eszközök a gyermekek magasságában

elhelyezve, bármikor a rendelkezésükre állnak. Alkotó tevékenységhez is találhatóak lapok, ceruzák, zsírkréták. Benti nagymozgásos cselekvésre adott az épületben található tornaszoba.

Gyermeköltöző, ahol minden kisgyermeknek jellel ellátott fogasa, polca és doboza van. A váltó ruhák, pelenkák tárolása itt történik.

A csoportban dolgozó nevelők számára kiemelt fontossággal bír a vizuális nevelés támogatása.

A vizuális neveléssel nyújtott ismeretek: ebben az életkorban a szabad alkotáson, az élményszerzésen és a tapasztaláson van a hangsúly.

Célok:

- segítsük a gyermekeket a világ megismerésében, több, különböző anyagokkal találkozzanak,
- támogatjuk az önkifejezés megvalósulását,
- fejlődjön a gyermekek ujjmozgása, kézügyessége,
- alkotás közben pozitív élményre tegyen szert,
- megteremtjük a szabad alkotás kibontakozásához szükséges kellékeket,
- erősítjük a szociális kapcsolatokat, megtanulják megosztani egymás között az eszközöket.

3.2.1. A célok megvalósulásához kiemelt tevékenységeink:

- leveleket, kavicsokat, terményeket gyűjtünk össze és ragasztjuk fel egy üres lapra,
- homokba, lisztbe rajzolunk ujjal,
- vízzel alkotunk: télen havat festünk pipetta használatával,
- nagy felületen biztosítjuk az alkotásokat: csomagolópapíron rajzolunk zsírkrétával vagy színes ceruzával, festünk ujjal, ecsettel, szivaccsal, fültisztítóval,
- só-liszt gyurmával gyurmázunk, amelyet minden évszakban végrehajtható,
- papírokat, vattát tépünk, ragasztunk, vágunk,
- képeskönyveket, mesekönyveket nézegetünk, arról beszélgetünk a gyermekekkel,
- az udvaron homokozás során közösen alkotunk homokvárat, formákat a különböző formakiöntőkből,
- aszfaltkrétával rajzolunk a szilárd burkolatú felületekre.

Személyi feltételek:

Személyek	Végzettség
2 fő	kisgyermeknevelő
1 fő	bölcsődei dajka

Tárgyi feltételek:

- a gyermekek méretének megfelelő bútorzat: szék, asztal,
- fehér- és színes lapok,
- nagyméretű csomagoló papír,
- vatta,
- homok, liszt, víz,
- aszfaltkréta,
- képeskönyvek, mesekönyvek,
- ecset, zsírkréta, szivacs, fültisztító, színes ceruzák,
- több színű festékek,
- megfelelő mennyiségű olló
- gyurma- és homokozó készlet eszközei: vödör, lapát, sodrófa, műanyag kés, műanyag derelyevágó, formakiöntők.

A gyermekvédelmi törvény értelmében ez az épület **szülői érdekképviselői fórumot** működtet, melynek tagjai a csoport egyik kisgyermeknevelője, két szülő, illetve a fenntartó önkormányzat egyik delegált tagja.

3.3. Óvoda utcai mini bölcsőde

Az Óvoda utcai mini bölcsőde Szekszárd déli városrészének a szélén található a korábbi Szőlőhegyi Óvoda bővítésének köszönhetően. Az épületet kívül belül felújították a TOP-6.2.1-15 kódszámú, „Családbarát munkába állást segítő, intézmények, közszolgáltatások fejlesztése” című projektnek köszönhetően. Felújított épületünkben a modern technológiáknak köszönhetően és az esztétikai megjelenés kialakításán túl az energetikai korszerűsítést is elvégezték, mely a gazdaságosabb működtetést is lehetővé teszi.

A kettő mini bölcsődei csoportnak helyet adó épület Szekszárd kevésbé forgalmas részén, Szőlőhegyen, családi házas övezetű, csendes városrészben, jól megközelíthető helyen található, saját parkolóval rendelkezik. Az intézmény 2 mini bölcsődei csoportja összességében 14 gyermek egész napos ellátására alkalmas. Napközben a gyermekekkel 1-1 kisgyermeknevelő és 1-1 bölcsődei dajka foglalkozik minden csoportban.

Bölcsőde helységei:

- **Fürdőszoba**, egy közös fürdőszoba áll rendelkezésre a két csoport számára. Az intézmény adja a szükséges eszközöket: törülköző, fésű, öblögetős pohár. A szülők a váltó ruháról és a pelenkázáshoz szükséges feltételeket szolgáltatják. Ehhez pelenkázó szekrénnel, polccal rendelkezünk. Minden a gyermekek jelével van ellátva. Két mosdó, két WC használatát tudják elsajátítani életkornak megfelelően.
- **Gyermeköltöző**, négy szekrényen elhelyezve, szülők által hozott dobozokba tároljuk a gyermekek váltó ruháit, amit innen töltünk a fürdőszobába elhelyezett dobozukba. Jelek biztosítják a cipők, kabátok, overálok helyét.
- **Tálaló konyha**, ahol az ételek megérkezését követve a bölcsődei dajkák folytatják az ételek hőkezelését, tálalását a megfelelő időpontig. Üvegpoharakat, tányérokat, megfelelő mennyiségű evőeszközöket találunk a konyha helyiségében. Itt készítik fel a dajkák a tálaló kocsit a négy étkezéshez.
- **Mosó- vasaló helység**, ahol történik a textilek (ágyneműk, törülközők, terítők, előkéek) mosása, vasalása.
- **Tároló**, minden benti és még új, kint nem használt nagymozgásos eszközök találhatók itt (pedálos triciklik, futóbiciklik, motorok, habszivacs építő elemek, mászóka, alagút, lépőkövek).
- **Gépeszeti helység**, a fűtéssel kapcsolatos gépeket találjuk meg.
- **Takarítószer raktár**, kulcsra zárt helyiség. Szekrényben tárolt tisztító szerek, a tisztasági csomagok vannak elhelyezve.
- **Hulladéktároló**, amelyben egy kézmosó és két nagyobb méretű hulladéktároló lett elhelyezve.
- Minden olyan szociális helység, mint a felnőtt öltöző, WC, zuhanyzó.
- **Udvar**, tágas, füves és szilárd burkolatú területek kialakítására került sor. Nyáron biztosítva van a fák által adott árnyékos rész. Itt minden gyermek számára elérhető, hogy megéljék azt a fajta mozgásigényüket, amelyre szükségük van. Rendelkezésre állnak motorok, futóbiciklik, pedálos triciklik, telepített rugós hinták, csúszda

lépcsővel és mászó fallal, babakocsi babákkal, fűnyírók, dömperek, talicskák, konyhai, homokozó eszközök.

Kiemelt nevelési feladatunk a gyermekek zenei nevelése.

Zenei nevelés támogatása: korai életkorban meghatározó szerepe van a zenei élmény nyújtásának.

Célok:

- egy olyan légkört kívánunk megteremteni, amelyben biztonságosan, jól érzi magát a gyermek,
- a gyermekek és a köztünk lévő kapcsolatot erősítjük a közös énekléssel,
- az énekhez kapcsolódó mozdulatokkal, mozgásra motiváljuk a résztvevő gyermekeket,
- találkozzanak különböző hangokkal,
- különbséget tegyenek halk és hangos között,
- fejlődjön a kommunikációs képességük,
- a gyermekek képesek kifejezni érzelmeiket, élményeiket,
- erősödjön a szociális kapcsolatuk iránti igény,
- egy pozitív hozzáállás alakuljon ki a gyermekekben a zene iránt,
- formáljuk a zenei ízlésüket,

A gyermekek számára az aktív jelenlétünkkel és énekhangunkkal nyújtjuk a legjobb zenei élményt.

3.3.1. Kiemelt feladataink:

- egyszerű népdalok éneklésével, dúdolásával felkeltjük a zenei érdeklődésüket,
- spontán hangadásra, dúdolásra készítjük őket,
- évszaknak, ünnepeknek megfelelően választunk dalokat, mondókákat, amelyek ritmusához illesztjük a mozgást,
- udvaridőben megfigyeljük a madarak csicsergésének hangját, utánozzuk őket,
- a délelőtti időszakban különböző hangokat adunk, amelyeket a gyermekek leutánoznak, ilyen a csettintés, tapsolás, lábbal való dobogás, combütögetés,
- énekekre, mondókákra egyenletes tapsolásokat hajtunk végre,
- hangszereket kínálunk fel egy ilyen tevékenység ösztönzésére,
- halk éneklésre próbáljuk lassabban, halkabban használni a hangszereket, hangos énekszónál erőteljesebben meghangoztatni az eszközöket,

- képeskönyvek nézegetése alkalmaival, illetve plüssállatok segítségével állathangokat utánozunk a gyermekekkel,
- játzókendőket használunk éneklés közben, hogy találkozzon a ritmus a mozgással,

Az ilyen jellegű tevékenységeket többször ismétljük, mindig összekapcsoljuk valamilyen mozgásformával.

Személyi feltételek:

Személyek	Végzettség
3 fő	kisgyermeknevelő
2 fő	dajka

Tárgyi feltételek:

- zenei anyag kiválasztásához „Forrai Katalin: Ének a bölcsődében” című daloskönyve,
- különböző hangszerek: xilofon, triangulum, csörgők, hengeres ütőhangszer, dobverő, cintányér,
- játzókendők,
- képeskönyvek,
- plüssállatok,
- a legfontosabb feltétel a gyermekek és a kisgyermeknevelők jelenléte, aktív részesei az ének-zenei tevékenységnek.

Záró rendelkezés

A Szekszárdi Óvoda, Bölcsőde és Mini Bölcsőde nevelés-gondozás szakmai programját a képviselő testület jóváhagyta.

Hatályba lépés ideje:

.....
Sebestyén Györgyi
főigazgató

.....
Nyirati Kitti
intézményi egységvezető

Szekszárd, 2026. április 13.

Mellékletek